

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa A. Ś.

przeciwko Rolno-Spożywczemu Rynkowi Hurtowemu S.A.

w B.

z udziałem interwenienta ubocznego po stronie pozwanej Skarbu Państwa -
Ministra Skarbu Państwa

o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 25 października 2012 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Okręgowego

z dnia 28 marca 2012 r.,

oddala zażalenie, zasądza od powódki na rzecz pozwanej Spółki 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł kosztów postępowania zażaleniowego oraz na rzecz Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa 3.600 (trzy tysiące sześćset) zł kosztów postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 28 marca 2012 r. odrzucił skargę kasacyjną powódki A. Ś. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 24 sierpnia 2011 r. *uznając*, że nie została ona opłacona w terminie przewidzianym w art. 112 ust. 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398 ze zm.; dalej: „u.k.s.c.”).

Postanowienie zwalniające powódkę częściowo od kosztów sądowych, tj. od opłaty od skargi kasacyjnej ponad kwotę 2500 zł, zostało doręczone pełnomocnikowi powódki w dniu 20 stycznia 2012 r., jednakże opłata od skargi nie została uiszczona.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powódka zarzuciła naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c., art. 130² § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 112 ust. 2 i 3 u.k.s.c. i wniosła o jego uchylenie i zasądzenie kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na zażalenie powódki interwenient uboczny Skarb Państwa - Minister Skarbu Państwa zastępowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa wniósł o jego oddalenie w całości i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

W związku z zażaleniem powódki pismem procesowym z dnia 31 lipca 2012 r. pozwany Rolno-Spożywczy Rynek Hurtowy S.A. również wniósł o oddalenie zażalenia w całości i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 112 ust. 3 u.k.s.c. - w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 17 grudnia 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 7, poz. 45), która weszła w życie z dniem 19 kwietnia 2010 r. - jeżeli pismo podlegające opłacie w wysokości stałej lub stosunkowej obliczonej od wskazanej przez stronę wartości przedmiotu sporu lub

wartości przedmiotu zaskarżenia, zostało wniesione przez adwokata, radcę prawnego lub rzecznika patentowego i wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych złożony przed upływem terminu do opłacenia pisma został oddalony, tygodniowy termin do opłacenia pisma biegnie od dnia doręczenia stronie postanowienia, a gdy postanowienie zostało wydane na posiedzeniu jawnym - od dnia jego ogłoszenia. Wyłączona została przy tym zasada przewidziana w art. 112 ust. 2 u.k.s.c., wedle której, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych zgłoszony przed upływem terminu do opłacenia pisma został prawomocnie oddalony, przewodniczący wzywa stronę do opłacenia złożonego pisma na podstawie art. 130 k.p.c.

Zmiana treści art. 112 u.k.s.c. dokonana wzmiankowaną ustawą miała na celu przyspieszenie postępowania w sytuacji, w której czynności za stronę wykonuje profesjonalny pełnomocnik, a charakter tych czynności nie wymaga dodatkowych wskazówek ze strony sądu. Pełnomocnik taki ma - co do zasady - obowiązek samodzielnego określenia i wniesienia opłaty stałej lub stosunkowej, obliczonej od podanej przez stronę wartości przedmiotu sporu (art. 130² § 1 k.p.c.).

Artykuł 112 ust. 3 u.k.s.c. nie tylko wyznacza termin do uiszczenia opłaty w razie prawomocnego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, ale jednocześnie wyłącza możliwość wdrożenia postępowania naprawczego określonego w art. 130 § 1 k.p.c., co oznacza, że profesjonalny pełnomocnik powinien sam obliczyć i uiścić należną opłatę (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2011 r., V CZ 30/11, niepubl.).

Powódka reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika w niniejszej sprawie została zwolniona od obowiązku uiszczenia opłaty od skargi kasacyjnej ponad kwotę 2500 zł, a w pozostałym zakresie jej wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych został oddalony.

Wobec częściowego oddalenia wniosku zobowiązana była zatem z mocy ustawy do uiszczenia *reszty* opłaty od skargi kasacyjnej w terminie tygodniowym od dnia doręczenia postanowienia Sądu Okręgowego tj. od dnia 20 stycznia 2012 r. (k. 628), czego nie dopełniła.

Podkreślić należy, wbrew odmiennemu zapatrywaniu skarżącej, że ustawodawca w art. 112 u.k.s.c. nie ograniczył zastosowania normy w nim wyrażonej tylko do całkowitego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że szczególna regulacja zawarta w art. 112 ust. 3 u.k.s.c. dotyczy zarówno oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w całości, jak i w części (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 stycznia 2011 r., III CZ 70/10, niepubl., z dnia 23 marca 2011 r., V CZ 116/10, niepubl., z dnia 2 czerwca 2011 r., I CZ 51/11, niepubl., z dnia 6 lipca 2011 r., I CZ 72/11, niepubl., z dnia 28 września 2011 r., I CZ 86/11, niepubl., z dnia 9 listopada 2011 r., II CZ 88/11, niepubl. i z dnia 9 listopada 2011 r., II CZ 100/11, niepubl.).

Ponadto, jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 2 czerwca 2011 r. (I CZ 51/11, nie publ.), za takim rozumieniem art. 112 ust. 3 u.k.s.c. przemawia cel jego ustanowienia, aktualny także w razie częściowego oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, polegający na przyspieszeniu postępowań sądowych oraz odciążeniu sądów od dokonywania czynności związanych z wzywaniem stron reprezentowanych przez profesjonalnych pełnomocników o uiszczenie opłat sądowych w sytuacji, gdy konieczność uiszczenia opłaty i jej wysokość wynika jednoznacznie z przepisów u.k.s.c. oraz z orzeczeń sądów w przedmiocie złożonego przez stronę wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

Prezentowany przez skarżącą pogląd, z odwołaniem się do wskazanych w zażaleniu orzeczeń Sądu Najwyższego, zgodnie z którym, w razie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych strony reprezentowanej przez zawodowego pełnomocnika, przewodniczący powinien na podstawie stosowanego odpowiednio art. 130 § 1 k.p.c. wezwać pełnomocnika do opłacenia środka zaskarżenia w terminie tygodniowym pod rygorem odrzucenia tego środka, był aktualny przed nowelizacją art. 112 u.k.s.c., który od dnia 19 kwietnia 2010 r. w ustępie 3 wyraźnie wykluczył możliwość stosowania w takiej sytuacji art. 130 k.p.c. i wzywania pełnomocnika do uiszczenia opłaty (porównaj między innymi

postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 2011 r. V CZ 30/11, z dnia 23 marca 2011 r. V CZ 7/11, z dnia 28 września 2011 r. I CZ 86/11 oraz uzasadnienie uchwały tego Sądu z dnia 9 lutego 2012 r. III CZP 92/11, niepubl.).

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy *slusznie* odrzucił skargę kasacyjną powódki jako nieopłaconą, co skutkuje oddaleniem zażalenia powódki jako bezzasadnego, na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.

Postanowienie o kosztach uzasadnia art. 98 § 1 k.p.c.